

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 10.1.2017 r.
COM(2017) 12 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich – nowelizacja przepisów i
polityki UE w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy**

{SWD(2017) 9 final}
{SWD(2017) 10 final}

WPROWADZENIE

Ponad 1000
mniej wypadków
śmiertelnych w
2013 r. w
porównaniu z
2008 r. w UE-28

Od 25 lat UE przoduje w wyznaczaniu wysokich norm w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w miejscach pracy na terytorium unijnym, a także promuje wysoki poziom ochrony w państwach trzecich. Polityka w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników na terenie UE. Według najnowszych dostępnych danych częstość występowania wypadków śmiertelnych w pracy spadła o prawie 1/4 w porównaniu z sytuacją, jaka miała miejsce w 2008 r.¹, jednak z różnymi tendencjami w poszczególnych państwach członkowskich. Odsetek pracowników UE zgłaszających przynajmniej jeden problem zdrowotny spowodowany lub pogorszony warunkami pracy zmniejszył się o prawie 10 %².

Inwestowanie w bezpieczeństwo i higienę pracy jest rozsądne. Poprawia ono jakość życia pracowników i zapobiega rozwojowi chorób zawodowych oraz wypadkom przy pracy, a także wywiera wymierny pozytywny wpływ na gospodarkę UE. Prowadzi do zwiększenia efektywności i wydajności pracy. Na poziomie makroekonomicznym przyczynia się do zwiększenia konkurencyjności krajowej³. Wyniki różnych badań dowodzą, że pracodawca uzyskuje dwukrotny zwrot nakładów za każde euro wydane na bezpieczeństwo i higienę pracy⁴.

Ramy prawne UE odegrały kluczową rolę w kształtowaniu krajowych i korporacyjnych strategii w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Szczegółowa ocena *ex post* dorobku prawnego UE w celu sprawdzenia jego stosowności, jak również efektywności, skuteczności, spójności i europejskiej wartości dodanej przeprowadzona przez Komisję potwierdza, że ramy prawne spełniają swoje zadanie w zakresie właściwej ochrony pracowników⁵. Powyższa ocena REFIT obejmowała dyrektywę ramową 89/391/EWG oraz 23 inne powiązane z nią dyrektywy.

wydatek 1 EUR =
zwrot zysku
min. 2 EUR

W podsumowaniu oceny potwierdzono, że ogólna struktura dorobku prawnego UE w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, na które składają się ukierunkowana na cel dyrektywa ramowa i powiązane dyrektywy szczegółowe, jest zasadniczo skuteczna i adekwatna do założonych celów. Wskazano też jednak konkretne zapisy w poszczególnych dyrektywach, które okazały się przestarzałe lub nieaktualne, i podkreślono potrzebę ustalenia skutecznych sposobów radzenia sobie z nowymi zagrożeniami. Sposoby, w jakie państwa członkowskie

¹ Eurostat, europejskie statystyki dotyczące wypadków przy pracy (ang. European Statistics for Accidents at Work) (ESAW) (kod danych *online* hsw_n2_02), UE-28.

² Eurostat, moduły *ad hoc* towarzyszące badaniu aktywności ekonomicznej ludności w UE w latach 2007 i 2013 dotyczącym wypadków przy pracy i problemów zdrowotnych związanych z pracą zawodową. Szacunkowe dane z wyłączeniem Niemiec z powodu niedostarczenia danych z 2013 r. i Francji z powodu istotnych różnic w kwestionariuszach badania w latach 2007 i 2013.

³ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_215307.pdf

⁴ „Calculating the international return on prevention for companies: costs and benefits of investments in occupational safety and health”, Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego; 2013 r.

⁵ Zob. SWD(2017) 10 – „Ex-post evaluation of the European Union occupational safety and health Directives (REFIT evaluation)”.

dokonały transpozycji dyrektyw UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, znacznie się różnią w poszczególnych państwach członkowskich. W związku z tym koszty przestrzegania przepisów są różne i nie można ich łatwo oddzielić od bardziej szczegółowych wymogów krajowych. Ogólnie rzecz biorąc, ocena jednoznacznie potwierdziła jednak, że zapewnienie zgodności z dyrektywami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy stanowi większe wyzwanie dla MŚP niż dla dużych przedsiębiorstw, przy czym odsetek poważnych i śmiertelnych urazów jest wyższy w sektorze MŚP. Konieczne jest zatem zapewnienie MŚP szczególnych środków wspierających, aby pomóc im w ściślejszym przestrzeganiu przepisów dyrektyw w sposób skuteczny i efektywny.

Ze szczegółowej oceny *ex post* wynika, że UE musi w dalszym ciągu inwestować w bezpieczeństwo i higienę pracy, aby pozostać w czołówce i zapewnić skuteczną ochronę pracownikom również w kontekście zmieniającego się charakteru pracy i nowych zagrożeń. Środki bezpieczeństwa i higieny pracy powinny dotrzeć do jak najszerszej grupy pracowników w miejscach pracy bez względu na rodzaj ich stosunków roboczych czy na wielkość przedsiębiorstwa, w którym pracują. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy powinno być możliwe dla przedsiębiorstw każdej wielkości i efektywnie monitorowane w miejscu pracy. Środki te muszą skupiać się na wynikach, a nie na papierowej dokumentacji, natomiast aby ułatwić ich wdrażanie, należy w jak największym stopniu korzystać z najnowszych narzędzi elektronicznych.

W sprawozdaniu z 2015 r. w sprawie strategicznych ram UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020⁶ Parlament Europejski zwrócił również uwagę Komisji na znaczenie wdrażania, przestrzegania oraz egzekwowania przepisów prawnych dotyczących BHP, jak również na liczbę narastających lub nowych zagrożeń. W sprawozdaniu w szczególności podkreślono potrzebę ochrony wszystkich pracowników niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, rodzaju wykonywanej pracy czy też rodzaju zawartej umowy.

Z uwzględnieniem tych wspólnych celów oraz w ramach ogólnej strategii w sprawie współczesnych form zatrudnienia oraz systemów socjalnych w UE – odzwierciedlonej w szeroko zakrojonych konsultacjach w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych, które rozpoczęły się w marcu – następujące kluczowe działania, szczegółowo opisane w załączniku 1, nadadzą nowe tempo pracom nad strategicznymi ramami UE dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy⁷:

Trzy główne działania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

- 1) Zaostrzenie walki z chorobami nowotworowymi pochodzenia zawodowego przez opracowywanie wniosków legislacyjnych oraz częstsze opracowywanie wytycznych i podnoszenie świadomości.
- 2) Pomoc przedsiębiorstwom, a w szczególności mikroprzedsiębiorstwom i MŚP, w przestrzeganiu przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- 3) Współpraca z państwami członkowskimi i partnerami społecznymi nad usuwaniem lub nowelizacją nieaktualnych przepisów oraz ponowne skupienie wysiłków na zapewnieniu lepszej i

⁶ Parlament Europejski: sprawozdanie w sprawie strategicznych ram UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020, (2015/2107(INI)) – z 26.10.2015.

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategicznych ram UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020; COM(2014) 332 final.

szerzej zakrojonej ochrony pracowników oraz przestrzeganiu i egzekwowaniu prawa w miejscu pracy.

1. ZWALCZANIE CHOROÓB NOWOTWOROWYCH POCHODZENIA ZAWODOWEGO I POSTĘPOWANIE Z NIEBEZPIECZNYMI CHEMIKALIAM

Szacuje się, że w roku 2012 na terenie UE u 91 500–150 500 osób, które były w przeszłości narażone na działanie substancji rakotwórczych w pracy, rozpoznano nowotwór. Ponadto ustalono, że w 2012 r. około 57 700–106 500 przypadków zgonu z powodu nowotworu związanych było z narażeniem na substancje rakotwórcze w miejscu pracy; oznacza to, że nowotwory stanowią główną przyczynę zgonów związanych z pracą zawodową w UE.

Wartość życia ludzkiego i utrata jakości życia są praktycznie niemożliwe do oszacowania. Koszty bezpośrednie związane z zapewnianiem opieki zdrowotnej z powodu chorób nowotworowych pochodzenia zawodowego oraz stratą wydajności wynoszą co najmniej 4–7 mld EUR na rok. Koszty pośrednie mogą wynosić nawet około 334 mld EUR (242–440) każdego roku⁸.

Na nowotwory
pochodzenia
zawodowego
umiera
10 osób
na godzinę

Środki krajowe w tym zakresie znacznie się od siebie różnią, co prowadzi do zapewniania różnych poziomów ochrony pracowników w poszczególnych krajach UE.

Co najmniej
32 MILIONY
pracowników
narażonych na
substancje
rakotwórcze

Na szczeblu UE minimalne normy w zakresie ochrony pracowników przed narażeniem na działanie chemikaliów w miejscu pracy zostały określone w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (dyrektywa 2004/37), dyrektywie w sprawie czynników chemicznych (dyrektywa 98/24) oraz dyrektywie dotyczącej azbestu (2009/148). Uzupełniają one działania podejmowane na mocy rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz innych regulacji prawnych dotyczących chemikaliów przez skupianie się na konkretnych sytuacjach w miejscu pracy.

Obowiązujące w całej UE wartości graniczne określone w odniesieniu do chemikaliów wyznaczają wysokie normy ochrony pracowników w UE i przyczyniają się do tworzenia równych warunków działania dla przedsiębiorstw, a także umożliwiają przedsiębiorstwom prowadzenie działalności transgranicznej, ograniczając w ten sposób koszty przestrzegania przepisów, ponieważ przedsiębiorstwa mogą korzystać z tych samych technologii w celu ochrony pracowników w różnych miejscach pracy. W złożonych ocenach naukowych stanowiących podstawę ustalania określonych wartości granicznych w odniesieniu do chemikaliów istnieje również istotny element korzyści skali, który pozwala państwom członkowskim na przeznaczanie większych środków finansowych na ochronę pracowników i

⁸ „Work-related cancer in the European Union. Size, impact and options for further prevention.”, sprawozdanie RIVM, 2016-0010, W.P. Jongeneel i in.

zapobieganie ryzyku. Dlatego też istotne jest, aby dokonać przeglądu lub zatwierdzić nowe wartości graniczne w UE w odniesieniu najbardziej niebezpiecznych substancji.

W następstwie wniosku dotyczącego zmiany dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów oraz ustalenia lub zmiany obowiązujących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego w odniesieniu do 13 substancji chemicznych przyjętego w dniu 13 maja 2016 r.⁹ w dniu dzisiejszym Komisja przyjęła nowy wniosek legislacyjny stanowiący o zwiększeniu ochrony 4 mln pracowników w UE przez podjęcie działań w sprawie kolejnych rakotwórczych substancji chemicznych. Komisja zobowiązuje się do dalszego podejmowania wysiłków w celu zapobiegania zgonom spowodowanym chorobami nowotworowymi związanymi z pracą zawodową i innym problemom zdrowotnym przez formułowanie nowych wniosków legislacyjnych.

Prawodawstwo w celu zwiększenia ochrony przed niebezpiecznymi substancjami oraz zwalczanie chorób nowotworowych pochodzenia zawodowego

- Druga poprawka do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów
- Przewiduje się dalsze zmiany dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, które dotyczą takich substancji, jak formaldehyd, beryl, kadm, związki chromu VI i związki niklu. Rozpoczęto prace nad nowym wnioskiem, który Komisja planuje przedstawić na początku 2018 r.
- Jednocześnie kontynuowane będą prace nad poprawą stosowności i efektywności dyrektywy w sprawie czynników chemicznych przez weryfikację istniejących i ustalenie dodatkowych wskaźnikowych dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego oraz dopuszczalnych wartości biologicznych w 2017 i 2018 r.

Solidne podstawy naukowe są konieczne do poparcia wszelkich działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności w odniesieniu do niebezpiecznych chemikaliów. Komisja skonsultuje się z Komitetem Naukowym w sprawie dopuszczalnych poziomów narażenia zawodowego lub z Komitetem ds. Oceny Ryzyka Europejskiej Agencji Chemikaliów. Naukowa ocena dokonana przez te organy posłuży za podstawę składania wniosków będących przedmiotem oceny skutków, dialogu społecznego i konsultacji trójstronnych¹⁰.

Po uzyskaniu wyników badania „HazChem@Work” zleconego przez Komisję na początku 2017 r. utworzona zostanie baza danych na temat narażenia zawodowego dotycząca niektórych niebezpiecznych¹¹ chemikaliów. Będzie to istotny krok w kierunku większej dostępności i rozpowszechniania danych dotyczących wpływu substancji na zdrowie, potencjalnego narażenia oraz istnienia krajowych dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego w odniesieniu do priorytetowych substancji niebezpiecznych. Ponadto Komisja zintensyfikuje i udoskonali analizę danych dzięki głównym źródłom informacji¹², a także

⁹ COM(2016) 248.

¹⁰ W ramach Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy.

¹¹ <http://www.hazchematwork.eu/>

¹² Takim jak europejskie statystyki dotyczące wypadków przy pracy, moduły *ad hoc* towarzyszące badaniu aktywności ekonomicznej ludności w UE dotyczące wypadków przy pracy i innych problemów zdrowotnych związanych z pracą zawodową, europejskie badanie warunków pracy (ang. *European Working Conditions Survey*) prowadzone przez Eurofund lub europejskie badanie przedsiębiorstw na temat nowych i pojawiających się zagrożeń (ang. *European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks*, ESENER)

podejmie działania umożliwiające postęp w zakresie gromadzenia danych do europejskich statystyk dotyczących chorób zawodowych.¹³ Innym obiecującym działaniem jest Europejska inicjatywa w zakresie biomonitoringu człowieka (ang. *European Human Biomonitoring Initiative*), która jest główną nową wspólną inicjatywą finansowaną w ramach programu „Horyzont 2020” oraz przez 26 państw członkowskich. Jej celem jest zdobycie nowych dowodów naukowych na podstawie zharmonizowanych danych dotyczących zdrowia i narażenia na chemikalia¹⁴.

Ochrona pracowników przed narażeniem na niebezpieczne chemikalia jest w znacznym stopniu poparta dyrektywami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również przepisami rozporządzenia REACH i innymi aktami prawnymi regulującymi kwestię chemikaliów. W ostatniej opinii platformy REFIT¹⁵ wykazano, że oba systemy uzupełniają się, jednak zaleca się, aby Komisja podjęła działania w zakresie podnoszenia świadomości w tej kwestii i sporządziła wytyczne dotyczące wdrażania tych systemów w celu ustalenia wyraźnych powiązań pomiędzy rozporządzeniem REACH a prawodawstwem z zakresu BHP. W związku z tym prowadzone są dalsze prace, zarówno na poziomie naukowym, jak i administracyjnym. Celem prac jest usunięcie wszelkich wątpliwości i pokrywających się działań przy opracowywaniu i praktycznym wdrażaniu tych wspólnych ram prawnych UE dotyczących obchodzenia się z niebezpiecznymi chemikaliami. Komisja zobowiązała się do przedstawienia wspólnego stanowiska w 2017 r.

Po pracach legislacyjnych musi nastąpić skuteczne wdrażanie przepisów w miejscach pracy. W tym kontekście Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy zorganizuje w latach 2018–2019 kampanię „Zdrowe miejsca pracy” poświęconą substancjom niebezpiecznym, natomiast Komitet Starszych Inspektorów Pracy opublikuje odpowiednie wytyczne, takie jak wytyczne w sprawie zapobiegania narażeniu na wdychanie krzemionki krystalicznej.

2. POMOC PRZEDSIĘBIORSTWOM W PRZESTRZEGANIU PRZEPISÓW BHP

2.1. Wspieranie przestrzegania przepisów przez mikroprzedsiębiorstwa i MŚP

Prawny obowiązek prowadzenia ocen zagrożeń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w każdym indywidualnym przypadku z uwzględnieniem specyfiki każdego miejsca pracy stanowi kluczową kwestię prawodawstwa UE w dziedzinie BHP. Podejście oparte na analizie indywidualnych przypadków zapewnia niezbędną elastyczność pozwalającą na dostosowanie ocen ryzyka, środków zapobiegawczych oraz szkoleń do określonego sektora, w którym przedsiębiorstwo prowadzi działalność, działań pracowników przedsiębiorstwa, wielkości

prowadzone przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. Badania naukowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy będą ponadto skutecznie wspierane przez uwzględnienie odpowiednich działań w ramach 9. programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji, natomiast w celu uzyskania pełniejszego obrazu kwestii bezpieczeństwa i higieny pracy w UE w kontekście globalnym oraz opracowania bardziej wiarygodnych statystyk opartych na większych kohortach nawiązany zostanie dialog z kluczowymi partnerami globalnymi, takimi jak USA i Chiny.

¹³ Rozporządzenie (WE) nr 1338/2008 w sprawie statystyk Wspólnoty w zakresie zdrowia publicznego oraz zdrowia i bezpieczeństwa w pracy, Dz.U. L 354/70 z 31.12.2008.

¹⁴ <http://www.eea.europa.eu/themes/human/human-biomonitoring>

¹⁵ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/refit-platform/docs/recommendations/opinion_chemicals.pdf

przedsiębiorstwa, płci oraz struktury wiekowej pracowników, nowych zagrożeń itp. W praktyce jednak elastyczność ta nie zawsze jest wykorzystywana.

Jak wynika z oceny, mikroprzedsiębiorstwa i MŚP mają trudności z wdrażaniem niezbędnych środków zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Mikroprzedsiębiorstwa stanowią prawie 93 % wszystkich przedsiębiorstw w UE.¹⁶ Jedynie 69 % mikroprzedsiębiorstw deklaruje, że przeprowadzane są w nich regularne oceny ryzyka w zakresie BHP (w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami, w odniesieniu do których wartość ta wynosi 96 %).¹⁷ Powodem tego nie jest brak chęci ochrony swoich pracowników, lecz bardziej ograniczone zasoby finansowe, techniczne oraz ludzkie, a także brak świadomości i wiedzy w porównaniu do większych zakładów.

1 z 3
mikroprzedsiębiorstw
nie dokonuje oceny
zagrożeń w miejscu
pracy

Wszystkie zainteresowane strony, w tym na pierwszym miejscu same MŚP¹⁸, zgadzają się, że w tej dziedzinie stosowanie odstępstw względem MŚP nie stanowi najlepszego rozwiązania, ponieważ obawiają się, że może to potencjalnie obniżyć poziom ochrony pracowników MŚP. Ponadto istnieje wiele dowodów, które wskazują na większe ryzyko występowania poważnych urazów i zgonów w mikroprzedsiębiorstwach i małych przedsiębiorstwach niż w większych zakładach¹⁹. Przestrzeganie przepisów powinno stać się jednak prostsze i mniej kosztowne, co wymaga zastosowania szczególnych środków wspierających dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

Opierając się na wynikach oceny, Komisja we współpracy z Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy zorganizuje spotkanie przeglądowe dla państw członkowskich i partnerów społecznych w celu wymiany informacji na temat najlepszych praktyk (np. zachęt finansowych, narzędzi cyfrowych itp.) służących zmniejszeniu kosztów przestrzegania przepisów przez MŚP, a tym samym zwiększeniu przestrzegania przepisów przy jednoczesnym utrzymaniu jednakowego poziomu ochrony pracowników niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, w którym pracują. Oczywiście jest jednak, że potrzebują one bogatszej wiedzy, większego wsparcia oraz zapewnienia im jasnych i efektywnych procedur, co pozwoliłoby im osiągnąć wyższy poziom zgodności z przepisami.

Odnoszenie jak największych korzyści z ocen ryzyka

¹⁶ Eurostat, SBS, kod danych *online* sbs_sca_r2, rok referencyjny 2012.

¹⁷ „Contexts and arrangements for occupational safety and health in micro and small enterprises in the EU” – projekt SESAME, Europejskie Obserwatorium Ryzyka, EU-OSHA, 2016 r.

¹⁸ Odpowiedź Europejskiego Stowarzyszenia Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME) w ramach konsultacji społecznych w sprawie nowych ram polityki UE w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, 26.08.13.

¹⁹ Źródło: EU-OSHA, „Contexts and arrangements for occupational safety and health in micro and small enterprises in the EU” – projekt SESAME. Europejskie Obserwatorium Ryzyka, przegląd literatury, 2016 r. Dostępne na stronie internetowej: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/contexts-and-arrangements-occupational-safety-and-health-micro/view>

Aby pomóc przedsiębiorstwom w odniesieniu jak największych korzyści z obowiązkowych ocen ryzyka, środków zapobiegawczych i szkoleń, Komisja udostępniła **praktyczny poradnik**²⁰.

Oprócz ogólnych wytycznych przedstawionych w załączonym dokumencie Komisja przygotuje i rozpowszechni w 2017 r. bardziej szczegółowe i ukierunkowane poradniki na temat zarządzania ryzykiem w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa. W 2017 r. zostanie opublikowany interaktywny e-poradnik dotyczący zasad bezpieczeństwa w zawodach związanych z prowadzeniem pojazdów. Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy w tych sektorach wysokiego ryzyka jest szczególnie trudne, a liczba wypadków jest jedną z najwyższych. Poradniki te pomogą pracodawcom, zwłaszcza z MŚP, w skutecznym zapobieganiu wypadkom i zachorowaniom pracowników. Komisja zaangażuje również Europejską Sieć Przedsiębiorczości do pomocy w podnoszeniu świadomości społecznej i zapewnianiu wsparcia dla MŚP w tym zakresie.

Również na szczeblu krajowym coraz więcej państw członkowskich poświęca istotną część swojej działalności w zakresie polityki bezpieczeństwa i higieny pracy na dotarcie do mikroprzedsiębiorstw i MŚP oraz opracowanie dla nich odpowiednich narzędzi. W tym kontekście zachęca się państwa członkowskie, aby w podobny sposób podkreślały znaczenie ocen ryzyka zorientowanych na rezultaty i wymieniały się wiedzą na temat najlepszych praktyk w zakresie środków zapobiegawczych i szkoleń.

Wykorzystywanie narzędzi internetowych

Komisja wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia do swoich systemów prawnych stosowania internetowych narzędzi oceny ryzyka.

Ponadto Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy pełni ważną rolę w tym względzie przez prowadzenie kampanii uświadamiających istnienie zagrożeń oraz opracowywanie i rozpowszechnianie internetowych interaktywnych narzędzi oceny ryzyka. Opracowane przez nią interaktywne narzędzie *online* do oceny ryzyka (ang. *Online interactive Risk Assessment*, OiRA)²¹, jak również podobne narzędzia internetowe opracowywane na szczeblach krajowych (na przykład w Niderlandach, Irlandii i Polsce) są szczególnie przydatne, ponieważ stanowią źródło bezpłatnych informacji o poszczególnych sektorach pracy i przeprowadzają pracodawców przez wszystkie etapy procesu oceny ryzyka, a także automatycznie generują zapis procesu, który można wykorzystać jako dowód na przestrzeganie przepisów oraz jako środek monitorowania skuteczności planu zarządzania ryzykiem. Stosowanie takich narzędzi powinno być rozpowszechniane na znacznie większą skalę i uznawane przez instytucje rządowe, a także uwzględniane w krajowych przepisach dotyczących zgodności z wymogami przeprowadzania ocen ryzyka.

²⁰ Zob. SWD(2017) 9 – „Health and Safety at Work is Everybody's Business – A practical guidance for employers”.

²¹ <http://www.oiraproject.eu/>

Działania w zakresie „Interaktywnego narzędzia online do oceny ryzyka (OiRA)”

- Jak dotąd opublikowano 93 interaktywne narzędzia *online* do oceny ryzyka (OiRA), a kolejnych 30 jest w trakcie opracowywania. Do chwili obecnej za pomocą tych narzędzi przeprowadzono 44 614 ocen ryzyka.
- Przy wsparciu finansowym i technicznym UE, jak również dzięki współpracy z partnerami krajowymi oraz partnerami społecznymi z poszczególnych sektorów, do roku 2018 zrealizowane zostaną następujące cele skoncentrowane na sektorach uznanych za priorytetowe:
 - **150 opublikowanych interaktywnych narzędzi online do oceny ryzyka (OiRA) oraz**
 - **100 000 ocen ryzyka przeprowadzonych za pomocą tych narzędzi.**

2.2. Pomoc przedsiębiorstwom w zapobieganiu narastającym zagrożeniom bezpieczeństwa i higieny pracy

W ocenie *ex post* zidentyfikowano szereg narastających kwestii problematycznych, w rozwiązaniu których przedsiębiorstwa będą potrzebowały niezbędnej pomocy, tj.: stres, zaburzenia mięśniowo-szkieletowe i coraz większe zróżnicowanie siły roboczej, zwłaszcza ze względu na jej starzenie się.

- *Zagrożenia psychospołeczne*

Zagrożenia psychospołeczne i stres związany z pracą zawodową należą do najpoważniejszych i najbardziej narastających wyzwań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponad połowa pracowników UE uważa, że stres w ich miejscu pracy jest zjawiskiem powszechnym²², a 4 z 10 pracowników twierdzi, że nie potrafi sobie z nim radzić. Stres w pracy wywiera znaczny wpływ na wydajność:

- przyczynia się do około połowy wszystkich straconych dni roboczych ze względu na stosunkowo długi okres nieobecności w pracy;
- przyczynia się do zmniejszonej wydajności w pracy i może pięciokrotnie zwiększać liczbę wypadków;
- około jedna piąta zmian personalnych w przedsiębiorstwach wynika ze stresu w pracy.

40%
przedsiębiorstw
potrzebuje
informacji na temat
sposobu oceniania
zagrożeń
psychospołecznych

Zagrożenia psychospołeczne są kwestiami złożonymi i wielowymiarowymi. Zły stan zdrowia może być wywołany przez wiele czynników związanych lub niezwiązanych z miejscem pracy.

²² <https://osha.europa.eu/en/themes/psychosocial-risks-and-stress>.

Dyrektywa ramowa zobowiązuje prawnie pracodawców do zapewnienia wszystkim pracownikom ochrony przed wszelkimi zagrożeniami w miejscu pracy. Niektóre dyrektywy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy (np. dyrektywa dotycząca pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe) zawierają przepisy pośrednio związane z zapobieganiem zagrożeniom psychospołecznym. Umowa ramowa z partnerami społecznymi na szczeblu UE dotycząca stresu związanego z pracą zawodową²³ podkreśla znaczenie dyrektywy ramowej. Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy prowadzi działania, których celem jest podnoszenie świadomości, a w ramach ogólnoeuropejskiej kampanii dotyczącej stresu i zagrożeń psychospołecznych przeprowadzonej w latach 2014–2015 agencja udostępniła praktyczny e-poradnik na temat zarządzania zagrożeniami psychospołecznymi²⁴, który został opracowany w odpowiedzi na potrzeby pracodawców i osób pracujących w małych przedsiębiorstwach.

Państwa członkowskie opracowały własne metody radzenia sobie z tym problemem. Niektóre z nich nie wspominają jednoznacznie o zagrożeniach psychospołecznych w swoich przepisach prawnych odnoszących się do bezpieczeństwa i higieny pracy, podczas gdy inne podkreślają konieczność uwzględnienia ich w ramach przepisów BHP. Niektóre z nich wymagają przeprowadzania ocen zagrożeń psychospołecznych, natomiast inne propagują zaangażowanie specjalistów. Jedno państwo członkowskie wdrożyło wiążące wytyczne dotyczące zapobiegania zagrożeniom psychologicznym. Państwa członkowskie opracowują również podejścia inne niż regulacyjne (organy trójstronne, wytyczne, podnoszenie świadomości, standardy zarządzania itd.).

Aby zwiększyć praktyczną ochronę pracowników, konieczne jest podnoszenie świadomości pracodawców oraz zapewnianie im dalszych wytycznych i narzędzi. W wytycznych opublikowanych w dniu dzisiejszym Komisja wyjaśnia, że zgodnie z obowiązującymi przepisami UE pracodawcy są zobowiązani do ochrony pracowników przed zagrożeniami psychospołecznymi oraz że zagrożenia te muszą być brane pod uwagę w procesie dokonywania oceny ryzyka. W dokumencie wskazano konkretne niewiążące narzędzia i zasoby dla pracodawców niezbędne do skutecznego zwalczania zagrożeń psychospołecznych w procesie oceny ryzyka. Komisja podejmie również współpracę z Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy oraz Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy w celu określenia dobrych praktyk w zakresie promowania i rozpowszechniania tych informacji, natomiast Komitet Starszych Inspektorów Pracy opracuje przewodnik dotyczący jakościowej ewaluacji ocen ryzyka oraz sposobów zarządzania zagrożeniami psychospołecznymi.

- *Zagrożenia związane z zaburzeniami układu mięśniowo-szkieletowego*

Narażenie na czynniki ryzyka związane z ergonomią pracy jest obecnie jednym z głównych problemów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w UE. Powtarzające się narażenie na takie ryzyko może prowadzić do chorób zawodowych związanych z układem mięśniowo-szkieletowym – jednej z najpoważniejszych i najbardziej rozpowszechnionych chorób zawodowych, które stanowią znaczne obciążenie finansowe dla osób fizycznych, przedsiębiorstw i społeczeństwa jako całości. Badanie aktywności ekonomicznej ludności przeprowadzone w 2013 r. wykazało, że zaburzenia układu mięśniowo-szkieletowego związane z pracą zawodową to obecnie najczęstsze problemy zdrowotne i główna przyczyna nieobecności w pracy. Stanowią one około 60 % wszystkich problemów zdrowotnych

²³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en&agreementId=1106>

²⁴ <http://hw2014.healthy-workplaces.eu/en/tools-and-resources/a-guide-to-psychosocial-risks>

związanych z pracą zawodową w UE oraz 60 % nieobecności z powodu choroby i przypadków trwałej niezdolności do pracy.

Zagrożenia związane z ergonomią pracy są z natury złożone i wielowymiarowe. Jeżeli wystąpią w miejscu pracy, mogą w bezpośredni sposób przyczyniać się do złego stanu zdrowia bądź też do pogorszenia objawów istniejących już schorzeń. Każdy zawód wiąże się z narażeniem na inne zagrożenia, na które nakładają się jeszcze takie czynniki jak wiek, styl życia i płeć pracowników.

Zagrożenia z tej kategorii zostały ujęte w kilku dyrektywach UE (dyrektywie 2002/44 dotyczącej wibracji, dyrektywie 90/269 dotyczącej ręcznego przemieszczania ciężarów oraz dyrektywie 90/270 dotyczącej pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe) oraz w dyrektywie ramowej. Inne dyrektywy UE mają pośredni wpływ na zapobieganie zaburzeniom układu mięśniowo-szkieletowego związanym z pracą zawodową. Inicjatywy pozaregulacyjne obejmowały kampanie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy mające na celu podnoszenie świadomości (w 2000 i 2007 r.) oraz kampanię prowadzoną przez Komitet Starszych Inspektorów Pracy (w latach 2007–2008) poświęconą egzekwowaniu dyrektywy o ręcznym przemieszczaniu ciężarów w sektorach ochrony zdrowia, transportu, budownictwa i handlu detalicznego.

Transpozycja (i wdrażanie) aktualnych przepisów UE z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy przez państwa członkowskie odbywała się w różny sposób, np. w przypadku dyrektywy 90/269/EWG niektóre państwa członkowskie ustaliły prawnie wiążące wartości graniczne lub progowe; w niektórych przypadkach wartości te zostały ujęte w wytycznych do prawodawstwa, w zaleceniach lub w formie innych wskaźników. Państwa członkowskie opracowują również rozwiązania pozaregulacyjne (wytyczne, podnoszenie świadomości, standardy zarządzania itd.).

Również i w tym przypadku Komisja pragnie zwiększyć ochronę pracowników w miejscu pracy przez wyjaśnianie pracodawcom ich obowiązku zapewnienia ochrony przed tego typu zagrożeniami i branie ich pod uwagę w procesie oceny ryzyka, jak również przez wspieranie pracodawców w wypełnianiu ich obowiązków. Komisja podejmie również współpracę z Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy oraz Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy w celu ustalenia dobrych praktyk w zakresie promowania i rozpowszechniania tych informacji, natomiast Komitet Starszych Inspektorów Pracy opracuje przewodnik dotyczący jakościowej ewaluacji ocen ryzyka oraz sposobów zarządzania zagrożeniami związanymi z ergonomią pracy.

- *Ocena ryzyka związanego z różnorodnością siły roboczej*

Dyrektywa ramowa zobowiązuje prawnie pracodawców do przyjmowania środków niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wszystkim pracownikom. Przewiduje ona, że pracownikom z grup zwiększonego ryzyka należy zapewnić ochronę przed zagrożeniami, które dotyczą szczególnie tych grup.

Środki zarządzania ryzykiem powinny zatem uwzględniać określone zagrożenia, które dotyczą kobiet i mężczyzn, młodych pracowników, pracowników w starszym wieku, imigrantów lub osób niepełnosprawnych; wymaga to ustalenia specjalnych środków zapobiegawczych i ochronnych zgodnie z wymaganiami tych grup pracowników. W wynikach ewaluacji w szczególności wskazano na konieczność poszerzenia zakresu oceny ryzyka związanego z wiekiem pracowników, jednak te same zasady mają zastosowanie do pracowników o słabszej pozycji.

Liczba osób w wieku powyżej 60 lat w UE wzrasta obecnie w tempie około dwóch milionów rocznie, czyli dwa razy szybciej niż przed rokiem 2007. Do 2030 r. pracownicy w starszym wieku będą stanowić prawie jedną czwartą całkowitej siły roboczej. W chwili obecnej wielu pracowników w starszym wieku rezygnuje z pracy przedwcześnie, często z powodu problemów zdrowotnych, w tym związanych z niewłaściwymi warunkami pracy.

W strategicznych ramach UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020 wskazano zmiany demograficzne i starzenie się siły roboczej jako jedno z kluczowych wyzwań i zaproponowano szereg działań, które są obecnie na etapie rozwoju. Kampania prowadzona obecnie przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (w latach 2016–2017) pt. „Zdrowe miejsca pracy dla pracowników w każdym wieku” (ang. Healthy Workplaces for All Ages) to nowatorska w skali światowej inicjatywa, której celem jest podniesienie świadomości społecznej tego problemu w całej UE.

Państwa członkowskie UE różnią się zarówno pod względem sytuacji demograficznej, jak i ram prawnych i instytucjonalnych. Zintegrowane ramy polityki w tej kwestii zostały wdrożone tylko w niektórych państwach członkowskich, ale w większości państw członkowskich priorytetem polityki jest starzenie się społeczeństwa i siły roboczej, co prowadzi do podejmowania zróżnicowanych działań (włącznie z dziedziną bezpieczeństwa i higieny pracy) w celu zwiększenia zatrudnienia osób starszych. Wszystkie państwa członkowskie wdrożyły reformy emerytalne, a państwa o ludności w starszym wieku podniosły wiek emerytalny i ograniczyły możliwość przechodzenia na wcześniejszą emeryturę, a także wprowadziły zachęty ekonomiczne do zatrudniania osób starszych.

Jeśli chodzi o płeć, dowiedziono, że zagrożenia związane z pracą zawodową dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia kobiet były niedoszacowane, a podejście neutralne pod względem płci przyczyniło się do skupienia mniejszej uwagi na zapobieganiu zagrożeniom związanym z pracą kobiet i przydzielenia na to mniejszych środków.

W celu podjęcia właściwych działań względem rosnących wyzwań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w wytycznych skupiono się na konieczności dokonywania ocen ryzyka z uwzględnieniem zróżnicowania siły roboczej i zwrócenia większej uwagi na kwestie związane z wiekiem, płcią i innymi cechami demograficznymi. Podkreślono jednocześnie, że nie należy opierać założeń wyłącznie na tych cechach. Ocena ryzyka powinna uwzględniać wymagania zawodowe w odniesieniu do zdolności i stanu zdrowia pracownika. Dokument ten zapewnia także praktyczne narzędzia dla pracodawców, które pomogą w uwzględnieniu zagrożeń związanych z wiekiem i płcią pracowników w ocenach ryzyka.

Działania związane z narastającymi w szybkim tempie zagrożeniami bezpieczeństwa i higieny pracy

- Publikacja najlepszych praktyk w zarządzaniu zagrożeniami psychospołecznymi i ergonomicznymi
- Opracowanie zasad dla inspektorów pracy w odniesieniu do oceny ryzyka uwzględniającej wiek pracowników

Czynniki ryzyka związane ze stylem życia, takie jak niezdrowa dieta, brak aktywności fizycznej, palenie tytoniu i spożywanie szkodliwych ilości alkoholu, przyczyniają się do znacznego obciążenia chorobami przewlekłymi w całej Europie. Stanowią one bezpośrednie zagrożenie zdrowia pracowników, wywierają negatywny wpływ na ich wydajność, na produktywność przedsiębiorstw i na gospodarkę oraz negatywnie oddziałują na zrównoważony rozwój skutecznych, dostępnych i odpornych systemów opieki zdrowotnej. Inicjatywy w miejscach pracy związane z czynnikami warunkującymi stan zdrowia odgrywają istotną rolę w promowaniu dobrego samopoczucia pracowników.

3. NOWELIZACJA I USUWANIE NIEAKTUALNYCH PRZEPISÓW PRAWNYCH, PONOWNE SKUPIANIE WYSIŁKÓW NA UŁATWIANIU PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW, OBEJMOWANIE SZERSZYCH GRUP SPOŁECZNYCH ORAZ POPRAWA EGZEKWOWANIA I MONITORINGU

3.1. Nowelizacja prawodawstwa UE oraz usuwanie nieaktualnych przepisów

W szczegółowej ocenie *ex post* potwierdzono, że prawodawstwo UE w zakresie przepisów BHP, na które składają się dyrektywa ramowa i powiązane dyrektywy szczegółowe, jest na ogół skuteczne i adekwatne do założonych celów. Ocena ta pozwoliła też stwierdzić, które nieaktualne przepisy można by usunąć lub znnowelizować.

Aby sprostać temu zadaniu, w pierwszym etapie Komisja zainicjuje i zakończy w okresie dwóch lat program zakładający usuwanie lub nowelizację nieaktualnych przepisów w dyrektywach. Celem programu będzie dążenie do opracowywania jaśniejszych, bardziej przejrzystych i adekwatnych przepisów, przez uproszczenie i ograniczenie, o ile to możliwe, zadań administracyjnych dla przedsiębiorstw i organów egzekwowania prawa, ale tylko wówczas, gdy pozwoli to na poprawę lub utrzymanie obecnego stopnia ochrony pracowników. Opierając się na silnej tradycji trójstronnego dialogu w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na szczeblu krajowym i unijnym, Komisja przygotuje wniosek legislacyjny dotyczący wymaganych nowelizacji dyrektyw, w razie konieczności w ścisłej współpracy z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy, dzięki czemu współpracę podejmą partnerzy społeczni i eksperci rządowi.

Bazując na ocenie *ex post*, Komisja wskazała sześć następujących dyrektyw, które zostaną potraktowane priorytetowo.

- *Dyrektywa dotycząca BHP w miejscu pracy (89/654/EWG)*

Nowoczesne technologie informatyczne oraz nowe formy pracy, takie jak praca na platformach informatycznych oznaczają, że coraz większa liczba pracowników sporadycznie lub regularnie pracuje poza siedzibą przedsiębiorstwa. W tym kontekście ustalenia przeprowadzonej oceny wskazują na fakt, że wymagana wydaje się zmiana charakteru pojęcia „miejsce pracy” na bardziej dynamiczny.

Sprecyzowanie pojęcia „miejsce pracy” oraz nowelizacja / upraszczanie / usuwanie załączników do dyrektyw zostaną wzięte pod uwagę w celu odzwierciedlenia zmian w sposobach pracy.

- *Dyrektywa dotycząca pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (90/270/EWG)*

Od czasu przyjęcia tej dyrektywy na początku lat dziewięćdziesiątych dokonano ogromnych zmian technologicznych. Niektóre technologie, o których mowa w tej dyrektywie, nie są już w użyciu i w związku z tym można byłoby usunąć stosowne zapisy. Należy również rozważyć techniczne aktualizacje niektórych definicji zastosowanych w tej dyrektywie, takich jak definicja „stanowiska pracy”, oraz niektórych wyjątków, które mogą być już nieaktualne.

- *Dyrektywa dotycząca znaków BHP (92/58/EWG)*

Załącznik II do dyrektywy 92/58/EWG zawiera listę wymogów dotyczących znaków bezpieczeństwa, w tym szyldów i piktogramów, które powinny być stosowane. Dyrektywa ta stanowi również w załączniku II pkt 1.3, że „stosowane piktogramy mogą nieznacznie różnić się lub być bardziej szczegółowe od tych przedstawionych w sekcji 3, pod warunkiem że przekazują to samo znaczenie i że żadne różnice czy dostosowania nie czynią znaczenia niejasnym”. W ocenie wskazano pewne wątpliwości dotyczące stopnia, w jakim norma EN ISO 7010 dotycząca znaków może zostać uznana za zgodną z dyrektywą 92/58/EWG (w szczególności w odniesieniu do stosowanych piktogramów). Niektóre państwa członkowskie opowiedziały się za dostosowaniem tej dyrektywy do normy EN ISO 7010 w celu zapewnienia większego ujednolicenia znaków bezpieczeństwa w całej UE.

W celu uproszczenia i sprecyzowania istniejących zobowiązań rozważa się dostosowanie treści załączników, aby uwzględnić normy EN ISO 7010 lub odniesienie do tych norm w ramach dyrektywy.

- *Dyrektywa dot. narażenia na działanie czynników biologicznych (2000/54/WE)*

W ramach oceny zakwestionowano zakres zastosowania dyrektywy, a przede wszystkim zwrócono uwagę na potrzebę aktualizacji listy czynników biologicznych w załączniku III. Aktualizacja treści załącznika III zostanie zatem wzięta pod uwagę.

- *Dyrektywa dotycząca opieki medycznej na statkach (92/29/EWG)*

Ocena wykazała możliwą potrzebę dokonania przeglądu i aktualizacji listy obowiązkowych środków medycznych określonych w dyrektywie.

Poruszono w niej również kwestię zgodności tego zapisu z międzynarodowymi normami, takimi jak kodeks 4.15.1.8 Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) dotyczący środków ratunkowych, norma ISO 3864-1:2011 „Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa”, oraz Konwencja o pracy na morzu z 2006 r. oraz Konwencja dotycząca pracy w sektorze rybołówstwa Międzynarodowej Organizacji Pracy). Ponadto stosowanie nowych zaawansowanych technologicznie urządzeń do poprawy leczenia i diagnozowania chorób lub zapobiegania wypadkom wydaje się możliwe w przypadku większych jednostek pływających.

- *Dyrektywa dotycząca środków ochrony indywidualnej (89/656/EWG)*

Aktualizacja techniczna tej dyrektywy zostanie wzięta pod uwagę w odniesieniu do definicji środków ochrony indywidualnej, w szczególności w odniesieniu do aktualnych wyłączeń sprzętu używanego przez służby ratownicze, takie jak jednostki straży pożarnej.

- *Dalsze aktualizacje*

Inne dyrektywy mogą wymagać podobnych aktualizacji w kwestiach technicznych (np. dyrektywa 2004/37/WE dotycząca narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy oraz dyrektywa 98/24/WE dotycząca ryzyka związanego ze środkami chemicznymi w miejscu pracy), przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na załączniki do poszczególnych dyrektyw, aby sprawić, by nie ulegały one zbyt szybko dezaktualizacji.

3.2. Zachęcanie państw członkowskich do przeglądu krajowych przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy

UE określa minimalne wymagania dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, które państwa członkowskie mają prawo poszerzać o bardziej szczegółowe przepisy w celu zapewnienia dodatkowej ochrony pracownikom. Działając w ten sposób, należy skupiać się na zwiększaniu stopnia ochrony pracowników bez dodawania zbędnych obciążeń administracyjnych przedsiębiorstwom. Dyrektywa ramowa daje państwom członkowskim elastyczność w kwestii przepisów dotyczących np. dokumentowania oceny ryzyka, co pozwala na dostosowywanie odpowiednich środków do m.in. wielkości przedsiębiorstwa, charakteru prowadzonej działalności oraz charakteru i zakresu ryzyka.

W ciągu ostatnich kilku lat można było zauważyć pozytywną tendencję wśród państw

Przykłady współdziałania szczebla unijnego z krajowym

- Wymóg zewnętrznej certyfikacji przez konsultanta w przypadku ocen ryzyka przygotowanych przez pracodawców. Taki obowiązek nie został określony w dyrektywie ramowej; został on jednak wprowadzony do niektórych przepisów krajowych, a jego bezpośredni koszt jest ponoszony przez przedsiębiorstwa.
- Obowiązek przechowywania podpisanych dokumentów oraz inne wymogi dotyczące dokumentacji związanej z wyznaczaniem różnych podmiotów z sektora BHP, podczas gdy przepisy UE (np. dyrektywa w sprawie wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach 92/57/EWG) wymagają jedynie wyznaczenia odpowiednich podmiotów.

członkowskich dotyczącą nowelizacji prawodawstwa w celu uproszczenia przepisów przy jednoczesnym zachowaniu lub poprawie poziomu ochrony pracowników. Podejście takie jest bardzo korzystne, zwłaszcza że 14–67 % przedsiębiorstw w państwach członkowskich postrzega przepisy BHP jako zawile²⁵. Sugeruje to, że znaczna część obowiązków administracyjnych nałożonych na przedsiębiorstwa wynika z różnic na szczeblu krajowym, a nie z minimalnych wymogów UE. Jednocześnie nic nie wskazuje na to, że gdyby przedsiębiorstwa postrzegały swoje obowiązki administracyjne jako mniej obciążające, wiązałyby się to ze zwiększeniem liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

²⁵ EU-OSHA, europejskie badanie przedsiębiorstw dotyczące nowych i pojawiających się zagrożeń – 2 (ESENER-2), 2014 r. Dostępne na stronie internetowej: <https://osha.europa.eu/pl/surveys-and-statistics-osha/esener>

Komisja może odegrać istotną rolę we wspieraniu takich działań, aby państwa członkowskie korzystały z możliwości wymiany dobrych praktyk i miały niezbędną wiedzę w tym zakresie.

Zmniejszenie obciążeń administracyjnych

- Komisja zainicjuje proces wzajemnej weryfikacji z konkretnym celem zmniejszenia obciążeń administracyjnych w prawodawstwie krajowym przy jednoczesnym zachowaniu odpowiedniego poziomu ochrony pracowników.

W odpowiedzi na strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020, 17 państw członkowskich przyjęło krajowe strategie dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, które stanowią kluczowe instrumenty w dostosowywaniu krajowej polityki do nowych potrzeb i priorytetów. Najbardziej skuteczne strategie, na przykład strategia niemiecka lub słowacka, określają konkretne działania oraz identyfikują wskaźniki pozwalające na monitorowanie strategii i działania następcze. Usilnie zachęca się wszystkie państwa członkowskie, aby w trybie pilnym przyjęły strategie krajowe, w tym priorytety związane z przeglądem i nowelizacją ustawodawstwa krajowego, kładąc szczególny nacisk na usunięcie zbędnych przepisów i zmniejszenie obciążenia administracyjnego, w miarę możliwości, szczególnie w przypadku małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw.

W ramach oceny wdrażania obecnych ram strategicznych w 2018 r. Komisja skupi się na kwestii realizacji priorytetów określonych w niniejszym komunikacie, w tym na ocenie sytuacji oraz określeniu, na podstawie wzajemnych ocen, zaleceń w sprawie zmniejszania obciążeń administracyjnych..

Na szczeblu UE transpozycja dorobku prawnego UE będzie wspierana przez ściślejszą współpracę z państwami członkowskimi, partnerami społecznymi i inspektoratami pracy. Komisja dokona ustali, w których dziedzinach BHP naruszenia są szczególnie istotne, przy czym środki zaradcze mogą mieć w takich przypadkach duże znaczenie. Egzekwowanie przepisów w poszczególnych przypadkach będzie obowiązkiem właściwych organów państw członkowskich.

3.3. Zachęcanie państw członkowskich do wprowadzania przepisów, które w szerokim zakresie obejmą zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy

- *Praca na własny rachunek*

Podstawa prawna przepisów UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, art. 153 TFUE, przewiduje, że UE może ustanawiać przepisy w celu poprawy środowiska pracy w ramach ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

W tym kontekście należy zauważyć, że Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł, iż klasyfikacja jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek w świetle prawa krajowego nie wyklucza zakwalifikowania takiej osoby jako pracownika w rozumieniu prawa UE, jeżeli jej niezależność jest wyłącznie fikcyjna i służy w ten sposób ukryciu prawdziwego stosunku pracy (C-256/01 Allonby).

Osoby pracujące na własny rachunek stanowią 16,4 % wszystkich osób zatrudnionych w UE. Szczególnie dużą grupę stanowią osoby pracujące w sektorze sprzedaży hurtowej i detalicznej

oraz w sektorach wysokiego ryzyka, takich jak rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i budownictwo. Ze względu na szczególny status osób pracujących na własny rachunek, które działają pod „własnym nadzorem”, prowadzenie ocen ryzyka, szkoleń, konsultacji itp. w ich sytuacji mogłoby okazać się skomplikowane i uciążliwe, gdyż kwestie opierają się na relacji pracownik–pracodawca.

W przypadkach, w których osoba pracująca na własny rachunek działa u boku pracowników, to rozróżnienie jest jednak mniej oczywiste. Działania czy niedopatrzona osoby pracującej na własny rachunek mogą w takiej sytuacji mieć wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo pozostałych pracowników. Dwie konkretne dyrektywy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w sektorach, w których takie ryzyko jest bardziej powszechne, to dyrektywa 92/57/EWG w sprawie wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach oraz dyrektywa 93/103/WE dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy na statkach rybackich. Zakres tych dyrektyw obejmuje osoby pracujące na własny rachunek u boku innych pracowników.

Zważywszy na fakt, że wiele osób pracujących na własny rachunek działa w sektorach wysokiego ryzyka, zalecenie Rady w sprawie osób pracujących na własny rachunek stanowi zachętę dla państw członkowskich do propagowania zdrowia i bezpieczeństwa takich osób oraz objęcia ich zakresem przepisów krajowych. Zalecenie to przewiduje także, że: „osoby pracujące na własny rachunek, niezależnie od tego, czy pracują samodzielnie czy też wraz z innymi pracownikami, mogą być narażone na zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa podobne do zagrożeń, na które narażeni są pracownicy”.

Przed przyjęciem zalecenia Rady w bardzo niewielu państwach członkowskich osoby pracujące na własny rachunek były objęte zakresem krajowych przepisów BHP. Od momentu przyjęcia tego zalecenia około połowa państw członkowskich uwzględniła osoby pracujące na własny rachunek w przepisach krajowych, dokonując stosownych zmian w definicji pracy na własny rachunek, zakresie odnośnych przepisów oraz zakresie obowiązków takich osób. Niniejszym wzywa się państwa członkowskie do pełnego wdrożenia tego zalecenia Rady.

Biorąc pod uwagę dynamicznie zmieniający się rynek pracy oraz pojawianie się nowych form pracy i rosnącą niepewność w związku ze statusem pracowników i osób pracujących na własny rachunek, kwestia stosowania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, które objęłyby wszystkie pracujące osoby, jest tym bardziej istotna dla zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym.

- *Osoby zatrudnione do prac domowych w prywatnych gospodarstwach domowych*

Prawodawstwo UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy nie zobowiązuje państw członkowskich do objęcia osób zatrudnionych do prac domowych w prywatnych gospodarstwach domowych²⁶ krajowymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy i nie wszystkie części dorobku prawnego UE w tym zakresie – np. szczegółowe wymogi dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy dotyczące dróg i wyjść ewakuacyjnych oraz ich sygnalizacji – mogą być dostosowane do tego celu..

²⁶ W dyrektywie ramowej w sprawie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (89/391/EWG) określono takie osoby jako „pomoc domowa”.

W Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej pracowników domowych²⁷ stwierdzono jednak, że każdy pracownik domowy ma prawo do bezpiecznego i zdrowego środowiska pracy oraz że ta zasada powinna być wdrażana z należyтым uwzględnieniem szczególnego charakteru pracy domowej. Do dnia dzisiejszego sześć państw członkowskich ratyfikowało tę konwencję: Belgia, Niemcy, Finlandia, Irlandia, Włochy i Portugalia.

Około połowa państw członkowskich wdrożyła przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy obejmujące osoby zatrudniane do prac domowych w prywatnych gospodarstwach domowych. Ich doświadczenie może pomóc w ustanawianiu w poszczególnych państwach członkowskich porównywalnie wysokich norm w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy dla tej grupy osób zatrudnionych, których liczbę w UE szacuje się na 2,5 mln. Może to również pomóc państwom członkowskim, które ratyfikują wspomnianą konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy, w spełnianiu ich międzynarodowych zobowiązań.

Na początku 2018 r. Komisja we współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy zaprosiła przedstawicieli administracji krajowych, partnerów społecznych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego na konferencję w celu podsumowania postępów i zachęcania do ratyfikacji i pragmatycznego wdrażania przepisów w oparciu o najlepsze praktyki.

3.4. Poprawa egzekwowania przepisów i kultura zapobiegania ryzyku

Ze względu na znaczenie egzekwowania wdrażania przepisów dotyczących higieny i bezpieczeństwa pracy istotne jest, aby państwa członkowskie wywiązywały się z obowiązku monitorowania i egzekwowania tych przepisów w praktyce oraz zapewnienia niezbędnych środków do osiągnięcia tego celu.

Rola Komisji jako „strażniczki Traktatów” polega na nadzorowaniu prawidłowego egzekwowania przepisów prawa Unii, a w razie potrzeby na wszczynaniu postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Komisja będzie nadal pełniła tę rolę zgodnie z komunikatem „Prawo Unii: lepsze wyniki dzięki lepszemu stosowaniu” (COM(2016) 8600) przyjętym w dniu 13 grudnia 2016 r.

W ocenie *ex post* wskazano, że wymogi prawne w połączeniu z kontrolami stanowią główne powody, dla których przedsiębiorstwa i zakłady pracy opracowują politykę w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz podejmują właściwe działania. Kontrole mogą istotnie przyczynić się do rozwoju rzeczywistej kultury zapobiegania ryzyku. Badania wykazują, że kontrole w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przynoszą namacalne efekty w przedsiębiorstwach pod względem obniżenia liczby wypadków po przeprowadzonej kontroli²⁸. W zakładach, które zostały poddane kontroli i na które nałożono karę, odnotowano spadek liczby wypadków o 22 % w ciągu kolejnych 3 lat²⁹. Najnowsze badania potwierdzają, że przeprowadzanie kontroli przyczynia się do zmniejszenia liczby wypadków w miejscach

²⁷ C189 – Konwencja dotycząca pracowników domowych z 2011 r. (nr 189)

²⁸ W sprawozdaniu z kontroli sprawności zamieszczonym w załączniku 1 wykazano, że na poziomie makroekonomicznym nie zidentyfikowano korelacji pomiędzy liczbą wypadków a częstotliwością kontroli. Oceny przeprowadzone na poziomie mikroekonomicznym wskazują jednak na fakt, że kontrole, zwłaszcza połączone z egzekwowaniem przepisów i udzielaniem porad na temat wdrażania przepisów przez inspektorów, przyczyniają się do przestrzegania zasad dorobku prawnego w zakresie bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy.

²⁹ Cytat z wytycznych OECD z 2000 r. „Building an evidence base for the Health and Safety Commission Strategy to 2010 and beyond: A literature review of interventions to improve health and safety compliance”, *Health and Safety Executive*, 2004 r.;

pracy³⁰. Lepsze wyniki kontroli w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przekładają się na zmniejszenie liczby poważnych urazów³¹.

Pomimo tego częstotliwość kontroli znacznie różni się w poszczególnych państwach członkowskich; uogólniając, w co najmniej 50 % mikroprzedsiębiorstw i MŚP oraz w 25 % dużych przedsiębiorstw w ciągu ostatnich trzech lat nie odbyła się ani jedna kontrola.

Sposób, w jaki prowadzone są kontrole, również różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich, a niekiedy nawet w obrębie jednego państwa członkowskiego. W niektórych przypadkach kontrole skupiają się jedynie na sprawdzeniu przestrzegania przepisów i nakładaniu kar. W innych przypadkach inspektorzy starają się pomóc przedsiębiorstwom w identyfikacji bardziej skutecznych metod przestrzegania przepisów.

Współpraca między partnerami społecznymi, organizacjami handlowymi i inspektoratami odgrywa istotną rolę w zapobieganiu wypadkom i chorobom, zwłaszcza w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP. Komisja będzie również zwiększać swoje poparcie w ustanawianiu bardziej efektywnych norm i wytycznych, w szczególności przez działania Komitetu Starszych Inspektorów Pracy. W omawianej ocenie uznano kluczową rolę tego komitetu w identyfikacji najlepszych praktyk w zakresie egzekwowania przepisów i kontroli prowadzonych przez państwa członkowskie oraz jego wkład w zwiększanie kompetencji i zapewnianie wytycznych inspektoratom. Komitet Starszych Inspektorów Pracy będzie dążyć do zwiększenia efektywności stosownych i ukierunkowanych szkoleń dla inspektorów pracy na poziomie UE.

Aby dotrzeć do mikroprzedsiębiorstw i MŚP przy ograniczonych zasobach inspektoraty pracy muszą połączyć siły z innymi organami egzekwowania prawa, aby wykorzystać każdą okazję do pogłębienia wiedzy przedsiębiorstw o istniejących zobowiązaniach prawnych i środkach zapobiegawczych oraz do zmniejszenia obciążenia przedsiębiorstw wynikającego z nakładających się inspekcji. Platforma usprawniania współpracy w zakresie zwalczania pracy nierejestrowanej³² znakomicie pokazuje, jak powinna przebiegać współpraca między instytucjami, przyczyniając się do podnoszenia świadomości i pogłębiania wzajemnego zrozumienia oraz prowadzenia konkretnych inicjatyw i wspólnych działań na szczeblu UE.

Ze względu na nowe możliwości pracy wszyscy powinni rozumieć zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy wchodzeniu na rynek pracy. Wymaga to nie tylko ustawicznego kształcenia specjalistów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ale także wprowadzenia nauczania o bezpieczeństwie i higienie pracy we wszystkich sektorach edukacji. Inspektoraty pracy i agencje krajowe odgrywają decydującą rolę w tym względzie. Będzie to stanowić kolejny ważny element działań Komitetu Starszych Inspektorów Pracy, wzajemnych ocen oraz wdrażania ram strategicznych.

³⁰ David I. Levine, Michael W. Toffel, Matthew S. Johnson, „Randomized Government Safety Inspections Reduce Worker Injuries with no detectable job loss”, *Science*, 18 maja 2012 r., s. 907–911.

³¹ „Occupational safety and health inspection scores predicts rates of workers' lost time injuries”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9316705>;

³² Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/344 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie utworzenia europejskiej platformy na rzecz usprawnienia współpracy w zakresie przeciwdziałania pracy nierejestrowanej

3.5. Opracowywanie narzędzi do monitorowania

Przepisy oparte na dowodach wymagają dostępności wysokiej jakości porównywalnych i aktualnych danych. Z tego powodu, z myślą o kształtowaniu przyszłej polityki, kontynuowane będzie gromadzenie unijnych danych przez samą Komisję i we współpracy z innymi podmiotami, takimi jak Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy i Eurofound. Działanie te będą obejmowały na przykład opracowanie narzędzia do monitorowania działania ram prawnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy i śledzenia skuteczności przepisów, prace metodyczne dotyczące niepełnego pokrycia i niedoraportowania w odniesieniu do gromadzenia danych do statystyk europejskich dotyczących wypadków w miejscu pracy oraz prace nad pilotażowym gromadzeniem danych do europejskich statystyk dotyczących chorób zawodowych. Prace te będą również skupiały się na badaniu możliwości zapewnienia aktualnych danych unijnych na temat częstości wypadków przy pracy według wielkości przedsiębiorstwa. Do 2020 r. zostaną również przeprowadzone nowe edycje wieloletnich badań unijnych³³. Podjęte zostaną także znaczne wysiłki w celu opracowania dokładniejszych danych na temat narażenia. Zostaną przeanalizowane możliwości zastosowania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu wzbogacenia bazy informacyjnej.

Badania naukowe nad zagadnieniami bezpieczeństwa i higieny pracy będą ponadto skutecznie wspierane przez włączenie odpowiednich działów w ramach 9. programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji oraz przez rozpoczęcie dialogu z kluczowymi partnerami światowymi, takimi jak USA i Chiny, w celu uzyskania pełniejszego obrazu kwestii bezpieczeństwa i higieny pracy w UE w kontekście globalnym.

PODSUMOWANIE

Dwadzieścia pięć lat doświadczenia w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i higieny pracy na szczęblu UE oraz szczegółowa ocena *ex post* dorobku prawnego UE pozwalają wyciągnąć wnioski na przyszłość. Nowoczesna polityka bezpieczeństwa i higieny pracy musi opierać się na jasnych, aktualnych przepisach stosowanych na szczęblu UE i na szczęblu krajowym. Przedsiębiorstwa muszą być wspierane w dążeniu do przestrzegania przepisów i odnoszenia maksymalnych korzyści z przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w postaci zdrowszych, szczęśliwszych i bardziej wydajnych pracowników. Dotyczy to szczególnie mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, w których możliwy pozytywny wpływ zapewnienia większego poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy jest największy; przedsiębiorstwa te mają jednocześnie największe problemy ze zrozumieniem i przestrzeganiem istniejących przepisów.

Pomimo że kluczową kwestią jest wdrażanie obowiązujących przepisów, w praktyce niezmiennie istotne jest kształtowanie właściwej kultury przestrzegania prawa przez pracowników w przedsiębiorstwach każdej wielkości. Kultura przestrzegania przepisów musi być kształtowana już od samego początku edukacji, zarówno w kontekście zawodowym, jak też szkoleń z zakresu zarządzania. Kształtowanie tej kultury musi odbywać się poprzez nieustanne podnoszenie świadomości i wymianę najlepszych praktyk, a jej poziom musi być utrzymywany przez kontrolę, która powinna wykraczać poza zwykłe inspekcje i nakładanie

³³ Europejskie badanie przedsiębiorstw na temat nowych i pojawiających się zagrożeń, europejskie badanie warunków pracy i moduł *ad hoc* dotyczący wypadków przy pracy i innych problemów zdrowotnych związanych z pracą towarzyszący badaniu aktywności ekonomicznej w UE.

kar, pomagając w określaniu bardziej skutecznych metod przestrzegania przepisów. Dialog społeczny znacznie przyczynił się do poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy na szczeblu unijnym, krajowym, sektorowym i korporacyjnym. W dzisiejszym kontekście nie stracił on nic ze swego znaczenia, gdyż odegra on kluczową rolę w realizacji działań określonych w niniejszym komunikacie.

Nowoczesna polityka bezpieczeństwa i higieny pracy zależy od współpracy wielu podmiotów i opiera się na zdrowym rozsądku i wspólnym przekonaniu, że wysokie normy w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy to kwestia niezmiernie istotna dla każdego pracownika.

ZALĄCZNIK 1

Lista działań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy

Działanie		Wykonawcy	Termin wykonania
Zwalczanie chorób nowotworowych pochodzenia zawodowego i postępowanie z niebezpiecznymi chemikaliami			
1	Druga poprawka do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych	Komisja Europejska	Początek 2017 r.
2	Trzecia poprawka do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych	Komisja Europejska	Początek 2018 r.
3	Czwarty wykaz wskaźnikowych wartości dopuszczalnych w dyrektywie dotyczącej ryzyka związanego ze środkami chemicznymi w miejscu pracy	Komisja Europejska	Początek 2017 r.
4	Baza danych na temat narażenia zawodowego w odniesieniu do niektórych niebezpiecznych chemikaliów	Komisja Europejska	Początek 2017 r.
5	Kampania „Zdrowe miejsca pracy” dotycząca substancji niebezpiecznych	Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	2018–2019
Pomoc przedsiębiorstwom w przestrzeganiu przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy			
1	Dotarcie do MŚP w celu promowania narzędzia OiRA i podobnych narzędzi na szczeblu krajowym	Państwa członkowskie i partnerzy społeczni przy wsparciu Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	2017 r.
2	Pełne wykorzystanie internetowych narzędzi oceny ryzyka w krajowych systemach prawnych Uznanie stosowania narzędzia OiRA i podobnych narzędzi za spełnienie obowiązku dokonywania ocen ryzyka.	Państwa członkowskie	Połowa 2018 r.
3	Osiągnięcie następujących celów:	Europejska Agencja Bezpieczeństwa i	Połowa 2018 r.

	- 150 opublikowanych narzędzi OiRA i - 100 000 ocen ryzyka przeprowadzonych za pomocą narzędzia OiRA	Zdrowia w Pracy	
5	Przewodnik dotyczący metod zapobiegania ryzyku na małych statkach rybackich	Komisja Europejska	Początek 2017 r.
6	Przewodnik dotyczący najlepszych praktyk w celu zwiększenia stosowania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, w gospodarstwach hodowlanych, w ogrodnictwie i leśnictwie.	Komisja Europejska	Początek 2017 r.
7	Publikacja najlepszych praktyk w zarządzaniu zagrożeniami psychospołecznymi i ergonomicznymi	Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	Początek 2018 r.
Usunięcie lub nowelizacja nieaktualnych przepisów oraz zapewnienie większej i szerzej zakrojonej ochrony pracowników oraz przestrzegania i egzekwowania prawa w miejscu pracy			
1	Aktualizacja dyrektywy o urządzeniach wyposażonych w monitory ekranowe (90/270/EWG)	Komisja Europejska w konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy i partnerami społecznymi	Kontynuacja w latach 2017–2018, finalizacja pod koniec 2018 r.
2	Aktualizacja dyrektywy dotyczącej znaków BHP (92/58/EWG)		
3	Aktualizacja dyrektywy dotyczącej narażenia na działanie czynników biologicznych (2000/54/WE)		
4	Aktualizacja dyrektywy dotyczącej opieki medycznej na statkach (92/29/EWG)		
5	Aktualizacja dyrektywy dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (89/654/WE)		
6	Aktualizacja dyrektywy dotyczącej środków ochrony indywidualnej (89/656/EWG)		
7	Pełne wdrożenie zalecenia Rady w sprawie osób pracujących na własny rachunek	Państwa członkowskie	Koniec 2018 r.
8	Konferencja na wysokim szczeblu dotycząca osób zatrudnionych do prac domowych w prywatnych gospodarstwach domowych	Komisja Europejska (wraz z Międzynarodową Organizacją Pracy)	Początek 2018 r.

9	Ratyfikacja Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej pracowników domowych	Państwa członkowskie	Połowa 2018 r.
10	Zaproszenie państw członkowskich do wzajemnej oceny z konkretnym założeniem zmniejszenia obciążeń administracyjnych w przepisach krajowych przy jednoczesnym utrzymaniu poziomu ochrony pracowników.	Komisja Europejska	Kontynuacja w latach 2017–2018
11	Pierwsze sprawozdanie z wzajemnej oceny	Komisja Europejska	Koniec 2017 r.
12	Aktualizacja krajowych strategii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy w celu odzwierciedlenia priorytetów określonych w niniejszym komunikacie oraz pierwszych wyników wzajemnej oceny	Państwa członkowskie	Koniec 2017 r.
13	Aktualizacja wspólnych zasad inspekcji pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	Komitet Starszych Inspektorów Pracy	2017 r.
14	Przewodnik dotyczący dobrych praktyk w celu poprawy stosowania przepisów BHP przez ograniczenie ryzyka w zawodach związanych z prowadzeniem pojazdów	Komisja Europejska / Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	2017 r.
15	Określenie wspólnych norm w zakresie programów szkoleniowych dla inspektorów	Komitet Starszych Inspektorów Pracy	2018 r.
16	E-przewodnik na temat transgranicznego egzekwowania przepisów	Komitet Starszych Inspektorów Pracy	2018 r.
17	Opracowanie zasad dla inspektorów pracy w odniesieniu do ocen ryzyka uwzględniających wiek pracowników	Państwa członkowskie / Komitet Starszych Inspektorów Pracy	Początek 2018 r.